

4. Татаренко І. Компетентність – вимога сучасності // Світло: науково-метод. інф. пізн.-освіт. часопис / І.Татаренко. – 1996. – №1. – С.57.
5. Шубин Э.П. Языковая коммуникация и обучение иностранным языкам / Э.П.Шубин. – М.:Просвещение, 1972. – 350 с.
6. Cook-Gumperz J. and Gumperz, J.J. 1982. Communicative Competence in Educational Perspective. In Wilkinson, L.C. ed. Communicating in the Classroom.– New-York: Academic Press. Hymes D. On Communicative Competence. In J.B.Pride and J.Holmes (eds.), Sociolinguistics. Harmondsworth: Penguin. – 1972. – P.269-293.

*Л.П.Кадченко,
канд. пед. наук, доцент,
З.І.Ведренкова,
ст. викладач,
Криворізький ДПУ*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядаються педагогічні умови – використання лінгвокраїнознавчого матеріалу; включення студентів у самостійну пізнавальну діяльність з використання вищезазначеного матеріалу; розробка цілеспрямованої системи пізнавальних завдань, розв'язання яких сприяє розвитку комунікативних навичок тощо – створення та дотримання яких ефективно впливає на формування професійних умінь майбутнього вчителя.

Ключові слова: педагогічні умови, професійні уміння, лінгвокраїнознавчий матеріал, пізнавальний інтерес, комунікативні уміння, навчальний процес.

В статье рассматриваются педагогические условия – использование лингвокраеведческого материала; включение студентов в самостоятельную познавательную деятельность по применению вышеупомянутого материала; разработка целенаправленной системы познавательных заданий, выполнение которых способствует развитию коммуникативных навыков и т.п. – создание и соблюдение которых эффективно влияет на формирование профессиональных умений будущего учителя.

Ключевые слова: педагогические условия, профессиональные умения, лингвокраеведческий материал, познавательный интерес, коммуникативные умения, учебный процесс.

The article deals with the pedagogical conditions – using linguistic countrystudying material; including students into independent cognitive activity concerned with applying this material; working out purposeful system of cognitive tasks which favour the development of communicative skills etc. Creation and keeping to such conditions have an effective influence on forming future teacher's professional skills.

Key words: pedagogical conditions, professional skills, linguistic countrystudying material; cognitive interest, communicative skills, educational process.

Професійне становлення вчителя – складний та довготривалий процес, підвалини якого закладаються ще у студентські роки. Підготовка студента до майбутньої професійної діяльності має здійснюватись у ході викладання усіх навчальних дисциплін, однією з яких є іноземна мова. Ми зробили спробу дослідити проблему формування у майбутніх учителів професійних умінь використання лінгвокраїнознавчого матеріалу у процесі поглиблення їх знань з іноземної мови. У свою чергу набуті знання дозволяють студентам усвідомити методики застосування лінгвокраїнознавчого матеріалу.

Питання створення вправ для навчання іноземної мови та ознайомлення з культурою носіїв цієї мови присвячені дослідження багатьох методистів: Є.М.Верещагіна, Н.К.Скляренко, О.Б.Тарнопольського, Е.П.Шубіна, В.Eggert, Ch.Fries, A.Pincas та інших. Але процес формування професійних умінь майбутнього вчителя, який є поетапним та потребує систематичного і послідовного здійснення, досліджений не повною мірою. Аналіз теоретичних джерел свідчить і про недостатність розкриття у спеціальній літературі педагогічних умов, створення яких сприяє формуванню професійних умінь.

На нашу думку, і це підтверджує наш власний досвід роботи зі студентами, найбільш ефективним методом при вивченні іноземної мови є використання лінгвокраїнознавчого матеріалу, який дозволяє майбутнім педагогам не тільки поглибити мовні знання, а й ознайомитись з історією, культурою певної країни, тобто поповнити запас своїх фонових знань.

Нами виявлена низка педагогічних умов, створення яких у навчально-виховному процесі вищої школи сприяє формуванню професійних умінь, а саме:

1. На практичних заняттях з іноземної мови з метою розвитку у студентів пізнавального інтересу необхідно використовувати:

відомості з історії країни, мову якої вивчають студенти; біографічні дані відомих людей цієї країни; факти та конкретні приклади, які спонукають їх до роздумів; самостійний аналіз, узагальнення та систематизацію знань з іноземної мови.

2. Потрібно роз'яснювати студентам вимоги щодо організації навчально-виховного процесу при застосуванні лінгвокраїнознавчого матеріалу. При цьому доцільно враховувати ролі і можливості всіх трьох функцій навчання: дидактичної, виховної і розвивальної.

3. Виключно важливе значення для лінгвокраїнознавчого навчання іноземної мови має сам навчальний матеріал, насичений інформацією про країну, який повинен надати можливість студентам долучитися до уявного середовища. Йдеться про імена персонажів, певні реалії побуту, географічні пункти та історичні епізоди, тобто все, що в цілому повинно створювати спеціальні фонові знання і стимулювати активний розвиток пізнавального інтересу студента до процесу навчання.

4. Насиченість країнознавчою тематикою аудиторних і позааудиторних занять не означає, що вони повинні дублювати курс історії або літератури чи претендувати на його систематизацію. Вони мають лише реалізувати міжпредметні зв'язки між навчальними курсами, тобто інтегрувати інтелектуальні знання та уміння.

5. У процесі використання лінгвокраїнознавчого матеріалу необхідно широко використовувати вправи та завдання, спрямовані на продуктивну розумову діяльність студентів, активне осмислення інформації з іноземної мови, що забезпечує формування професійних умінь майбутнього вчителя на основі застосування лінгвокраїнознавчого матеріалу.

6. При проведенні занять з іноземної мови необхідно враховувати, що матеріал з однієї і тієї ж теми, методи роботи над ним повинні бути якісно різними. Мовні заняття слід максимально наблизити до формування комунікативних умінь на засадах удосконалення мовленнєвої іноземної техніки.

7. Формування професійних комунікативних умінь не виключає використання наукових і науково-популярних текстів при вивченні мови.

Досліджуючи аспект країнознавства на найбільш розвинутому етапі навчання і розглядаючи його як засіб інтенсифікації навчального процесу, Г.В. Савченко відзначає, що різноманітність способів роботи

над темою, розкриття її змісту дозволяє глибше аналізувати певні явища, створює передумови дискусії, дозволяє висловлювати аргументовані погляди, думки [2, с.59]. Доцільно при розробці завдань для студентів брати матеріал з різних джерел: газет, журналів, творів художньої літератури. Використовують їх найчастіше для перевірки міцності засвоєння знань студентами, для закріплення пройденого матеріалу.

8. Формування професійних умінь майбутнього педагога має здійснюватись на засадах розвитку інтересу до виконання пізнавальних завдань, у процесі вирішення яких відбувається не тільки поглиблення знань студентів, оволодіння раціональними способами розумової діяльності, але й формується готовність користуватися засвоєними знаннями на практиці. Таку виховну роль може виконувати тільки система пізнавальних завдань, що впливає зі змісту та логіки навчального процесу і торкається емоційної сфери та свідомості особистості.

9. Професіоналізація змісту навчання означає, що лексико-граматичний матеріал, який викладач пропонує студентам для самостійного опрацювання, має базуватися на текстах про педагогічну діяльність й професію вчителя, а також автентичних текстах педагогічної тематики (з історії педагогіки, про розвиток педагогічної думки країн, мова яких вивчається і т. ін.). Так, на першому курсі у першому семестрі студентам доцільно запропонувати для опрацювання такі мовні теми: «Я – студент педагогічного університету», «Мій педагогічний університет», «Професія вчителя», які розглядаються під час аудиторних занять, але й самостійна робота має виконуватися паралельно і бути безпосередньо пов'язаною з визначеною тематикою.

Для реалізації даної педагогічної умови на другому курсі студенти залучаються до роботи з автентичними текстами, наприклад, з історії педагогіки: «Освіта в Давній Греції і Давньому Римі», «Культура і освіта середньовіччя» та ін. Під час опрацювання таких текстів студент лише отримує на аудиторних заняттях рекомендації щодо виконання тих чи інших до- й післятекстових вправ, а основну роботу виконує самостійно. Використання визначеної тематики змістового матеріалу під час вивчення іноземної мови надає значні можливості щодо залучення студентів до активної пізнавальної діяльності.

10. Студентам необхідно пропонувати більш складні завдання, які вимагають наявності певних професійних знань, умінь і навичок, а саме:

- поділити самостійно опрацьований текст на логічно завершені частини, визначити головну ідею кожної з них і підготувати план, тези, конспект;
- підготувати виступ за темою, опрацьованою самостійно;
- розробити зміст рольової гри і розіграти її під час аудиторного заняття.

Розробляючи методичні рекомендації до курсу «Іноземна мова в педагогічному університеті», О.В.Малихін вважає, що при виконанні такого типу завдань студент відчуває недостатність обсягу інформації, отриманої з тексту. Це стимулює його самостійно звернутися до додаткових джерел інформації. Він самостійно включається в пізнавальну діяльність, і чим цікавіше з професійної точки зору буде інформаційне навантаження матеріалу для самостійного опрацювання, тим більше буде бажання студента отримати додаткові відомості [1, с.31].

Процес формування потреби студентів у професійно-педагогічній самоосвіті засобами іноземної мови є одним з провідних мотиваційно-стимулюючих компонентів. Студент відчуває незадоволеність власним рівнем професійно-педагогічних знань і намагається його покращити.

Таким чином, ми виокремили певні педагогічні умови, створення яких має сприяти формуванню професійних умінь майбутнього вчителя. Систематична та послідовна робота щодо створення зазначених педагогічних умов та дотримання їх (використання лінгвокраїнознавчого матеріалу; включення студентів у самостійну пізнавальну діяльність з використання вищезазначеного матеріалу; розробка цілеспрямованої системи пізнавальних завдань, розв'язання яких сприяє розвитку комунікативних навичок тощо) ефективно впливає на формування професійних умінь майбутнього вчителя.

Список використаних джерел

1. Малихін О.В. Методичні рекомендації до курсу «Іноземна мова в педагогічному університеті» / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг: КДПУ, 2003.– 40 с.

2. Савченко Г.В. Аспект страноведення на продвинутому етапі навчання як засіб інтенсифікації навчального процесу // Страноведення і лінгвострановедення в викладанні іноземної мови: Тезиси докл. наук. конф. МГІМО / Галина Васильевна Савченко – М.: МГІМО, 1990. – 110 с.

*О.М.Славопас, асистент,
Кременецький
гуманітарно-педагогічний
інститут ім. Тараса
Шевченка*

ЗАГАЛЬНІ ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ РУЧНИХ ЖІНОЧИХ РОБІТ В НАРОДНИХ ШКОЛАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті проаналізовано загальні дидактичні засади викладання ручних жіночих робіт в народних школах Західної України на початку ХХ століття. Зосереджено увагу на загальних дидактичних принципах навчання та їх реалізації на заняттях ручних жіночих робіт.

Ключові слова: дидактичні принципи, ручні жіночі роботи, народна школа.

В статье проанализированы общие дидактические основы преподавания ручных женских работ в народных школах Западной Украины в начале ХХ века. Сосредоточено внимание на общих дидактических принципах обучения и их реализации на занятиях ручных женских работ.

Ключевые слова: дидактические принципы, ручные женские работы, народная школа.

In the article the general didactic principles of teaching of woman handworks at folk school of Western Ukraine at the beginning of XX age are analysed. Attention is concentrated on general didactic principles of teaching and their realization on lessons of woman handworks.

Key words: didactic principles, woman handworks, folk school.

Огляд історико-педагогічної літератури свідчить, що ідея трудового виховання дітей має свій початок у тій добі, коли люди почали об'єднуватись в сім'ї, а потім у групи для полегшення свого існування в боротьбі з зовнішніми умовами, коли праця та турбота про життя вимагали пристосування людей до даної місцевості та побудову таких економічних і соціальних умов, які сприяли б осілому способу життя даного колективу. Сім'я виховувала молоде покоління в